

Доброволният труд - мост за изграждане на активна ученическа общност

Гражданското образование е онази част от образователния процес, която е насочена към изграждане на социалната култура на учениците. Затова една от задачите на класния ръководител е да помогне за изграждане на знания за ценностите, институциите, механизмите и процедурите на демократичното общество, за изграждане на умения сред учениците за тяхното прилагане. Той не само дава знания. Той създава човека. Неговата роля не се свежда само до ролята на доставчик на материали, помагач само на свободното, естествено развитие на ученика. Само обмисленото, сериозно, изпълнено със създаване на чувство за отговорност ръководство от страна на учителя ще осигури овладяването на системата от знания, умения и навици. Такова ръководство ще помогне на учениците самостоятелно да си изработят възгледи и ще възпитава в тях стремеж към усъвършенстване.

Естетизацията на училищната среда и нейното опазване също е един елемент от гражданското образование.

Поради това, аз и учениците от моя клас решихме да се включим в обявения от училищната комисия по естетизация на учебната среда конкурс на тема „Моята класна стая – моят дом”. Целта на конкурса бе да се освежи интериора на училището и се провокира съзнанието на всеки ученик за включването му в доброволчески акции и инициативи. Училището предостави на всички желаещи учебен кабинет – класна стая, която те да обновят и реновират по свой вкус, като се съобразят с предназначението му.

Ние решихме да откликнем на инициативата без да очакваме, че това ще зарази и останалите, а нас самите да изпълни с такъв емоционален заряд. По принцип в класа има доста активни ученици с голям потенциал, които не е трудно да се мотивират, но това, което те направиха, надмина всички мои очаквания. Не смятах, че ще приемат предложението толкова сериозно поради факта, че само месец преди това същите трябваше да организират традиционния Пролетния бал и спортния празник (заедно с всички 9-ти класове), за провеждането на който решението дойде спонтанно и неочаквано само седмица преди деня на протичането му. Това им отне доста време и енергия, защото трябваше да изпълняват и ежедневните си ученически задължения. Първоначално, когато класът взе решение да се включи в обновяването на класните стаи, се чувстваше натрупаната от предишните мероприятия умора, но след като започнахме да обменяме идеите си, атмосферата се разчупи и „заваляха” предложения, като всяко следващо превъзхождаше предходното. Тъй като класната стая, която

трябваше да обновим, бе кабинетът по биология, решихме да съберем пари и да закупим учебни пособия за онагледяване на преподавания материал. Когато си дадохме сметка, че сумата, която можехме да си позволим, е твърде малка за всичко това, което искахме да направим, стигнахме до извода, че можем да компенсираме част от разликата с труда си. Имахме идеи, които се харесваха на всички и държахме да осъществим. Така се стигна до решението учениците да нарисуват картина на една от стените. Започнахме работа през пролетната ваканция, тъй като тогава разполагахме с повече свободно време. 15 от учениците в класа се включиха активно в обновяването на кабинета по биология. На този етап в другите класни стаи не се работеше.

Като начало учениците скицираха с молив пейзажа, който възнамеряваха да нарисуват, и купиха боите за тази цел. Когато голяма част от пейзажа беше вече нарисувана с боя, възниква неочакван проблем-стената започна да се люпи при изсъхването на боята. В желанието си да бъдат перфектни те изстъргаха люпещия се слой от стената и се наложи да я пребоядисат. Това ги върна по-назад от точката, от която бяха тръгнали, защото времето минаваше, а те трябваше да чакат стената да изсъхне, за да започнат всичко отначало. Можеше да продължат напред тъй като люпещата се боя се забелязваше само при непосредствена близост до стената, но те не искаха творбата им да изглежда добре само до деня, когато комисията по естетизация на класните стаи щеше да оцени труда на участниците, а да остане такава, каквато те искаха години наред. Тяхното желание беше да дадат най-доброто от себе си. Докато се работеше по стената не мислихме за останалите точки от нашия списък. Бяхме изцяло съсредоточени само върху пейзажа, защото мислите ни бяха погълнати от него, притиснати от времето в нас се прокрадваше съмнение относно това, дали ще успеем да завършим започнатото. Това ни мобилизира да започнем работа веднага след изсъхването на стената с много по-бързо темпо, което също имаше последствия-понякога боята се стичаше и зацапваше нарисуването под нея. Въпреки всички препятствия успяхме да приключим пейзажа през последния ден от пролетната ваканция, когато екипът се раздели на две- тези, които рисуваха най-добре оставихме да нанесат последните щрихи, а останалите се заехме с почистването на стаята. Едва когато започнахме да виждаме края на пейзажа забелязахме бъркотията и хаоса, които бяхме създали в кабинета. Беше неделя следобед, а в понеделник започвахме училище. Почистването на стаята беше не по-малко трудоемка задача.

В неделя вечерта заспахме с мисълта каква ли ще бъде реакцията на ученици и учители като видят стаята? Никой не подозираше, че ученици ще прекарат цялата си ваканция в училище доброволно, без да им бъде наложено от някого.

Действително на следващия ден имаше изключителен интерес към направеното. Видяното зарази с ентузиазъм останалите класове и започна луда надпревара. Всеки искаше да бъде по-добър от другите, а летвата вече беше вдигната доста високо. За да бъдат конкурентни с 9б клас, те трябваше да направят нещо също толкова красиво и грандиозно, а дори и малко повече от това. От друга страна ние бяхме доволни и сигурни, защото бяхме с една крачка пред другите, и то много голяма крачка. Сега вече можеше да продължим с другите точки от списъка- най-трудното вече беше зад гърба

ни. Освен пейзажа на задната стена в кабинета по биология учениците нарисуваха ДНК на вратата, облепихме с камъни от Бяло море старата мивка, която така или иначе не е в употреба, а със синя мрежа, каквато се използва при аранжирането на цветя, сътворихме море, в което „плуват“ пришити морски кончета. Мивката напълнихме със ситен пясък и декорирахме с раковини, миди и други изсушени морски обитатели. Така създадохме кът „Морски свят“. Поръчахме постер на 5-те царства, в които са разпределени организмите на Земята- Протиста, Монера, Гъби, Растения и Животни. На бюрото учениците нарисуваха животинска, растителна клетка, схема на процеса фотосинтеза и зони в морските екосистеми. Най-накрая изгъркахме с щурка захабения стар паркет, измихме го хубаво и стаята грейна.

Оказа се, че предложената инициатива е много добра идея поради няколко причини:

*Чрез нея открихме таланти по изобразително изкуство, за които не подозирахме, че съществуват. Учениците получиха поле за изява, за доказване на способностите си. Съвместната работа спомогна за сплотяване на колектива и за доразвиване на уменията за работа в екип. За да може да се свърши по-добре работата, екипът разпредели задачите според способностите и уменията на отделните му членове. Тези, които рисуват по-добре, очертах контурите на предметите с молив, оставиха на другите да запълнят очертаните пространства с боя и най-накрая направиха нюансите, сенките и отенъците, за да завършат картината. Отделните индивиди разбраха, че е много важно да се признава и цени таланта на другия. Надарените деца получиха признание и популярност на територията на училището. Това повиши самочувствието им значително.

*Тази инициатива спомогна за обновяване на класните стаи и за създаване на по-благоприятни условия за учене. По този начин училището се превръща в по-привлекателна територия за младите хора. Учениците развиват усет към красивото и естетичното, стават по-креативни и творчески натури.

*Положеният труд имаше възпитателен ефект. Учениците започнаха да показват загриженост за опазване на сътвореното. Това им помогна да разберат, че за материалната база на училището трябва да се полагат грижи за съхранението и опазването ѝ. До определения ден за оценка на комисията учениците дежуряха пред кабинета до пристигането на преподавателя. Ръководството на училището издаде заповед, с която призова всички ученици да ползват кабинетите с подобрения внимателно, като засвидетелстват нужното уважение на съучениците си, които пожертваха ваканцията си за да подобрят училищната среда за всички останали. Заповедта съдържаше също така и предупреждение, че ръководството на училището ще бъде безкомпромисно към каквато и да е проява на рушене или увреждане. Това ни вдъхна увереност, че труда на тези, които пожертваха времето си, беше забелязан, оценен и защитен, че няма да отиде напразно и че самите ученици ще се включват и в други мероприятия доброволно.

* Учениците ще имат смелостта да приемат и други предизвикателства за да покажат на какво са способни и какво може да постигне един сплотен колектив.

*Ръководството на училището награди двата класа, които комисията определи за победители ,с екскурзия до Гърция, а най-активните от всички класове с екскурзия до Босна и Херцеговина.

*На последно място, но не и по значение, е емоционалната удовлетвореност от постигнатото.

Няма съмнение, че гражданското образование допринася много за усвояване на демократичните ценности. Но и няма съмнение, че е нужно едно по-специализирано образование, което да те научи да бъдеш човек, да помагаш лично като се включваш в доброволчески акции. Когато ангажираме ученика с различни дейности като взаимопомощ, помощ, защита на околната среда, кампания за човешките права, инициатива за осигуряване на достоен живот на всеки развиваме неговите умения за лидерство, комуникация, организаторски качества, даваме му възможност той да разшири кръга на своите социални контакти и след това да се реализира по-добре в живота . И разбира се, така ще бъде достоен гражданин на Европа.

Разработил :Ваня Андонова Подгорска